ג שם בְּגְמָרָא (מח.).
ד צִיְּתְיו לְעֵיל סִימָן שצ״ז (סט״ו אות ק׳).

(ד) לְהַפְסִיקָן, (ה) [ג]וַאֲפִלּוּ הִיא תְּלוּיָה שָׁאֵינָהּ מַגַּעַת לְקַרְקַע הֶחָרִיץ וְשֶׁל קָנִים בְּעָלְמָא, סַגִּי. הַגָּה: וּבוֹר שֶׁל תֶּבֶן הָעוֹמֶדֶת בֵּין שְׁנֵי תְּחוּמִין, (ו) אֲלוּ מַאֲכִילִין מִכָּאן, וְאֵלּוּ מַאֲכִילִין מִכָּאן וְאֵין חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא יִקַּח אָדָם מֵחֶלֶק חֲבֵרוֹ (גמרא פרק חלון (עירובין עט.)). [ד]וְאִם הַמַּיִם מוֹשְׁכִים, אֵין צָרִיךְ שׁוּם תִּקּוּן, (ז) שֶׁאֵינָם קוֹנִים שְׁבִיתָה וַהֲרֵי הֵם כִּרְגְלֵי הַמְמַלֵּא:

תג דִּין בִּקְעָה שֶׁהַקִּיפוּהָ אֵינָם יְהוּדִים. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א גְּמָרָא עֲרוּבִין מ״ב (ע״א), וְכִשְׁמוּאֵל דְּתַנְיָא כְּוָתֵיהּ.

א (א) [א]שָׁבַת בְּבִקְעָה (ב) וְהַקִּיפוּהָ אֵינָם יְהוּדִים בְּשַׁבָּת מְחִצּוֹת (ג) לְדִירָה, אֵינוֹ הוֹלֵךְ בָּהּ (ד) * אֶלָּא (ה) אֲלַפַּיִם אַמָּה, שֶׁאֵינָהּ כֻּלָּהּ כְּאַרְבַּע אַמּוֹת (ה) * כֵּיוָן שֶׁלֹּא שָׁבַת בָּאֲוִיר הַמְּחִצּוֹת. (ו) וּמְטַלְטֵל בְּכֻלָּהּ עַל יְדֵי זְרִיקָה, (ז) שֶׁיָּכוֹל (ג) לִזְרֹק אֲפִלּוּ חוּץ לְאַלְפַּיִם, שֶׁהֲרֵי רְשׁוּת הַיָּחִיד גָּמוּר הוּא כֵּיוָן שֶׁהַקַּף לְדִירָה. (אֲבָל

בְּאֵר הֵיטֵב

א (ה) אַלְפַּיִם. וּבְסִימָן ת״ס סָעִיף ו׳ דְּמֻהְלָךְ כֻּלָּהּ אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא שָׁבַת, הָתָם אַקְלוּ גַּבֵּיהּ, כֵּיוָן דְּאֵין לוֹ אֶלָּא אַרְבַּע אַמּוֹת, מַה שֶּׁאֵין כֵּן כָּאן דְּיֵשׁ לוֹ אַלְפַּיִם בְּלָאו הָכִי. רַשׁ״י

(ג) זְרִיקָה. דְּוָקָא בַּחֲפָצִים שֶׁל אָדָם שֶׁיֵּשׁ לוֹ תְּחוּם אַחֵר, דְּאִם לֹא כֵּן הֲרֵי אָסוּר לְהוֹלִיכָם חוּץ לַתְּחוּם, כְּמוֹ שֶׁאִיתָא סִימָן שצ״ז סָעִיף ג׳. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב):

בְּאוּר הֲלָכָה

וְרִיטְבָ״א (שם) הָעִתִּיקוּ כֻּלָּם זֶה הַלָּשׁוֹן], וְכָתְבוּ שֶׁהַגְּהַת אֲשֵׁרִ״י (פ״ד סי׳ יא) חוֹלֵק עַל פְּסָק זֶה, וְכָתַב הַגְּרַ״א שֶׁכֵּן מוּכָח מֵהַתּוֹסְפוֹת (מז:) דְּבּוּר הַמַּתְחִיל חֵרֶם, דִּלְדִידָן דְּקַיְימָא לָן כְּרַבָּנָן אֵין צָרִיךְ אֲפִלּוּ מְחִיצָה שֶׁל קָנִים. וְכֵן מְחַדּוּשֵׁי הָרִיטְבָ״א (שם) נִרְאֶה כֵּן, עַיֵּן שָׁם. וְכֵן מְרֻמָּזִ״ם שֶׁהִשְׁמִיט סוּגְיָא זוֹ מֵהִלְכוֹתָיו מִשּׁוּם גַּם כֵּן דְּסָכְיְרָא לֵיהּ הָכִי, וּבְטָעוּת הַדְּפוּס נִרְשַׁם בְּהַגְּרַ״א בְּצִיּוּנָיו תֵּבַת רַמְבַ״ם [וּמַה שֶּׁהִשִּׂיג הָאֶלְיָה רַבָּה (סק״ג) עַל הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״א), וְכָתַב דְּהַגְּהַת אֲשֵׁרִ״י לֹא כְּנִרְאֶה לְעִנְיַן קַאי עַל מַיִם הַנּוֹבְעִין, הָעִקָּר כְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם לְהַמְעַיֵּן הַיֵּטֵב, דְּאִלּוּ הָיָה דְּבָרָיו עַל מַיִם הַנּוֹבְעִין לֹא שַׁיָּךְ מַה דְּמְסַיֵּם עַל זֶה דְּחָפְצֵי הָפְקֵר וְכוּ׳, דְּשָׁם אֲפִלּוּ בְּמַעְיַן שֶׁשִּׁיּוּךְ לְבָעָלִים גַּם כֵּן קַיְימָא לָן דְּהוּא כִּרְגְלֵי הַמְמַלֵּא].

א * אֶלָּא אַלְפַּיִם. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, אַלְפַּיִם לְכָל רוּחַ. בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר (על המג״א סק״א) הֲבִיא בְּשֵׁם הֶרִיטְבָ״א שֶׁכָּתַב בְּשֵׁם רַבּוֹ, דְּאַף אִם הוֹצִיאוּהוּ עַכּוּ״ם וְנִתְנוּהוּ חוּץ לְאַלְפַּיִם, אֲפִלּוּ הָכִי אֵינוּ רַשַּׁאי לְהַלֵּךְ בְּכֻלָּהּ, וְלֹא דָּמֵי לְהוֹצִיאוּהוּ וְנִתְנוּהוּ בְּדִיר וְסָהַר, דְּהָתָם כָּל הַהֶקֵּף הוּא חוּץ לִתְחוּמוֹ וְכֵיוָן שֶׁנִּתְּנוּהוּ שָׁם חֲשִׁיב כְּלוֹ כְּאַרְבַּע אַמּוֹת, אֲבָל הָכָא דְּאֵין הַהֶקֵּף כְּלוֹ חוּץ לִתְחוּמוֹ וּמַעֲקָרָא נָאֵסַר בְּאוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁהוּא חוּץ לִתְחוּמוֹ מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ בּוֹ אֶלָּא אַלְפַּיִם, אַף שֶׁהוֹצִיאוּהוּ חוּץ לְאַלְפַּיִם שֶׁלּוֹ לֹא נִתַּר לוֹ בְּשֶׁבִיל זֶה כָּל אוֹתוֹ הָרָחַב, וְאֵין לוֹ אֶלָּא אַרְבַּע אַמּוֹת, עַיֵּן שָׁם. וּמֵהַתּוֹסֶפְתָּ שַׁבָּת (סק״א) וְגַם מֵהַשַּׁ״ך (סק״ב) נָעֲלַם דִּבְרֵי הֶרִיטְבָ״א אֵלּוּ, שֶׁהַשַּׁ״ך כָּתַב דְּאִם אֲנָסוּהוּ עַכּוּ״ם דְּהוֹלִיכוּהוּ שָׁם וַדַּאי מַתָּר בְּטִלְטוּל וְכוּ׳, דְּמִשְּׁמַע שָׁם מֵהַשַּׁ״ך דְּמִפְּנֵי לְהַלֵּךְ בְּכֻלָּהּ דְּדָמֵי לְנִתְּנוּהוּ בְּדִיר וְסָהַר, וּלְהֶרִיטְבָ״א בְּשֶׁם רַבּוֹ אֵינוֹ. כָּל זֶה הָעִתְּקְתִּי מֵהַבַּיִת מַאִיר, וּבְסֶפֶר גְּאוֹן יַעֲקֹב (מב.) מְסַתְּפֵק עַל דִּבְרֵי הֶרִיטְבָ״א לְהַלָּכָה:

* כֵּיוָן שֶׁלֹּא שָׁבַת וְכוּ׳. מִלְּשׁוֹן זֶה מוּכָח דְּאֲפִלּוּ אִצַּל הַבִּקְעָה שֶׁשָּׁבַת יֵשׁ בְּנִין שֶׁמְּחִצּוֹתָיו הָיוּ מִבְּעוֹד יוֹם, כֵּיוָן שֶׁלֹּא שָׁבַת בָּהֶן בְּתְחִלַּת כְּנִיסַת הַיּוֹם וְהַבִּנְיָן הַהוּא יוֹתֵר מֵאַלְפַּיִם אַמָּה, אֵינוּ רַשַּׁאי לְהַלֵּךְ בּוֹ אֶלָּא אַלְפַּיִם מִמְּקוֹם שֶׁקָּנָה שְׁבִיתָה, וּרְאִיָּה לָזֶה מִגְּמָרָא כְּלָתָהּ מִדְּתַנְיָא בְּסִדְרֵי הָעִיר וְכוּ׳ [מַאלְיָה רַבָּה (סק״ג)]:

מִבְּעוֹד יוֹם וְשָׁבַת בְּתוֹכָן, (ח) אֲבָל כָּאן, שֶׁבֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת לֹא הָיְתָה מֻקָּפֶת וְלֹא קָנָה בְּאוֹתוֹ הַמָּקוֹם שְׁבִיתָה אֶלָּא לְאַלְפַּיִם אַמָּה, אַף שֶׁהַקִּיפוּהָ מְחִצּוֹת בְּשַׁבָּת אֵין לוֹ לְהַלֵּךְ אֶלָּא אַלְפַּיִם שֶׁלּוֹ כִּדְמַעֲקָרָא. וְלֹא דָּמֵי לְסִימָן ת״ה (ס״ו) בְּאִם הוֹצִיאוּהוּ עַכּוּ״ם בְּעַל כָּרְחוֹ חוּץ לִתְחוּמוֹ וְנִתְּנוּהוּ תּוֹךְ עִיר אַחֶרֶת הַמֻּקֶּפֶת חוֹמָה דְּמְהַלֵּךְ אֶת כֻּלָּהּ, דְּחִשְׁבִינַן לֵיהּ כָּל הָעִיר כְּאַרְבַּע אַמּוֹת וְאַף עַל גַּב שֶׁלֹּא שָׁבַת בָּאֲוִיר מְחִצּוֹת מִבְּעוֹד יוֹם, (ט) דְּהָתָם הָלְאָ הוּא חוּץ לִתְחוּמוֹ דְּאֵין לוֹ מִן הַדִּין לְהַלֵּךְ רַק בְּאַרְבַּע אַמּוֹת, וְאִם לֹא חָשְׁבִינַן לֵיהּ כָּל הָעִיר כְּאַרְבַּע אַמּוֹת, לֹא הָיָה רַשַּׁאי לֵילֵךְ רַק אַרְבַּע אַמּוֹת כְּדִין יוֹצֵא חוּץ לִתְחוּמוֹ, לָכֵן הַקִּלּוּ גַּבֵּיהּ [כֵּיוָן שֶׁיָּצָא בְּאֹנֶס] שֶׁיְּהֵא נֶחְשָׁב לוֹ כָּל הָעִיר כְּאַרְבַּע אַמּוֹת, מַה שֶּׁאֵין כֵּן כָּאן שֶׁיֵּשׁ לוֹ אַלְפַּיִם אַמָּה לְהַלֵּךְ בְּלָאו הָכִי: (ו) וּמְטַלְטֵל בְּכֻלָּהּ וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, אַף דְּלְעִנְיַן הִלּוּךְ לֹא נֶחְשָׁב הַהֶקֵּף כְּלָל לְמֶחְצָה מַחֲמַת שֶׁלֹּא שָׁבַת בָּאֲוִיר מְחִצּוֹת, לְעִנְיַן אִסּוּר טִלְטוּל לֹא אִכְפַּת לָן בָּזֶה, (ג) כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ מְחִצּוֹת עַל כָּל פָּנִים עַכְשָׁיו, וְקַיְימָא לָן מְחִצָּה הָעֲשׂוּיָה בְּשַׁבָּת שְׁמָהּ מְחִצָּה: (ז) שֶׁיָּכוֹל לִזְרֹק. וְדְוָקָא בַּחֲפָצִים שֶׁל אָדָם אַחֵר שֶׁמַּגִּיעַ תְּחוּמוֹ לְהַלָּן מֵאַלְפַּיִם שֶׁלּוֹ, אוֹ חֲפָצִים שֶׁל הֶפְקֵר, דְּאִי לָאו הָכִי אָסוּר לְהוֹלִיכָם חוּץ לִתְחוּמוֹ, דְּהָא הַכֵּלִים כִּרְגְלֵי הַבְּעָלִים כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

מְחִצָּה בְּסוֹף אַלְפַּיִם שֶׁהוּא סוֹף שְׁנֵי הַתְּחוּמִין. וְדָוְקָא (ג) בְּכָהֵאי גַּוְנָא שֶׁהֶחָרִיץ הוּא בְּסוֹף הַתְּחוּם שֶׁל כָּל אֶחָד, שֶׁנִּמְצָא חֵלֶק מִמָּנּוּ חוּץ לִתְחוּמוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד, אֲבָל אִם הֶחָרִיץ עוֹמֵד כֻּלּוֹ בַּמָּקוֹם הַמְשֻׁתָּף לִשְׁתֵּי הָעֲיָרוֹת, כְּגוֹן שֶׁבֵּין שְׁתֵּי הָעֲיָרוֹת הוּא רַק שֶׁלֶשֶׁת אַלְפַּיִם אַמָּה וְהֶחָרִיץ הוּא בָּאֶמְצַע, שְׁתֵּיהֶם מַתָּרוֹת לְמַלְאוֹת מִמָּנּוּ בְּלִי שׁוּם מְחִצָּה, דְּאָמְרִינַן יֵשׁ בְּרִירָה וְכָל אֶחָד לוֹקֵחַ מַחֲלָקוֹ: (ד) לְהַפְסִיקָן. עַיֵּן פְּרִי מְגַדִּים (משׁ״ז סק״א), דַּאֲפִלּוּ הָיְתָה עִיר הָאַחֶרֶת שֶׁל עַכּוּ״ם, גַּם כֵּן צָרִיךְ (ד) לְהַפְסִיקָן: (ה) וַאֲפִלּוּ הִיא תְּלוּיָה. דְּקַל הוּא שֶׁהֻקְּלוּ בְּמַיִם, מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ לָזֶה צָרְךְ הַרְבֵּה. וּמִכָּל מָקוֹם צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה עַל כָּל פָּנִים קָצֵה הַמְּחִצָּה שָׁקוּעַ טָפַח בַּמַּיִם, דִּבְלָאו הָכִי אֵינָהּ נִרְאֵית כְּהֶפְסֵק כְּלָל, וְכַמָּבוֹאָר לְעֵיל בְּסִימָן [שנ״ו] סָעִיף א׳: (ו) אֲלוּ מַאֲכִילִין מִכָּאן וְכוּ׳. דַּהֲלֹא כָּל אֶחָד נוֹטֵל מִתְּחוּמוֹ: (ז) שֶׁאֵינָם קוֹנִים שְׁבִיתָה. מִפְּנֵי (ה) דְּנַיְדֵי. וַאֲפִלּוּ הֵם שַׁיָּכִים (ו) לְיָחִיד, גַּם כֵּן אֵינוֹ כִּרְגְלָיו אֶלָּא כִּרְגְלֵי הַמְמַלֵּא:

א (א) שָׁבַת בְּבִקְעָה. פֵּרוּשׁ, וְקָנָה שָׁם שְׁבִיתָה לִהְיוֹת לוֹ מִמְּקוֹמוֹ לְהַלֵּךְ אַלְפַּיִם לְכָל רוּחַ [אֲבָל לְטַלְטֵל אֵין לוֹ רַק בְּאַרְבַּע אַמּוֹת, שֶׁנִּמְצָא דְּהַכְרָמְלִית הִיא]: (ב) וְהִקִּיפוּהָ עַכּוּ״ם. שֶׁעָשׂוּ לָהּ מְחִצָּה סְבִיבָהּ, וְקַיְימָא לָן מְחִצָּה הָעֲשׂוּיָה בְּשַׁבָּת שְׁמָהּ מְחִצָּה: (ג) לְדִירָה. שֶׁהַקִּיפוּהָ לְדוּר בְּתוֹכָהּ, דְּאִי לָאו הָכִי אִם הַהֶקֵּף יוֹתֵר מִבֵּית סָאתַיִם [שֶׁהוּא שִׁבְעִים אַמָּה עַל שִׁבְעִים אַמָּה], לֹא מִשְׁתָּרֵא לְטַלְטוֹלֵי בָּהּ אֶלָּא בְּאַרְבַּע אַמּוֹת אֲפִלּוּ עַל יְדֵי זְרִיקָה: (ד) אֶלָּא אַלְפַּיִם. מִמָּקוֹם שֶׁקָּנָה שְׁבִיתָה, דְּלֹא מְהַנֵּי לֵיהּ הַאי מְחִצּוֹת כְּלָל לְעִנְיַן הִלּוּךְ: (ה) כֵּיוָן שֶׁלֹּא שָׁבַת. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, דְּלֹא מְהַנֵּי מְחִצּוֹת לִהְיוֹת עַל יְדֵי כָּל הַשֶּׁטַח כְּאַרְבַּע אַמּוֹת, אֶלָּא הֵיכָא שֶׁהָיוּ הַמְּחִצּוֹת מִבְּעוֹד יוֹם וְשָׁבַת בָּאֲוִיר הַמְּחִצּוֹת מֵעִקָּרָא, דְּאָז הֲוֵי כְּאִלּוּ שָׁבַת בְּכָל הַשֶּׁטַח וְכַנַּ״ל בְּסִימָן ת״ס סָעִיף ו׳ בְּהַגָּה, וְכֵן מִשְׁמַע מִלְּשׁוֹן הָרַמְבַ״ם שֶׁהִשְׁמִיט סוּגְיָא זוֹ מֵהִלְכוֹתָיו מִשּׁוּם דְּסָכְיְרָא לֵיהּ הָכִי, וּבְטָעוּת הַדְּפוּס נִרְשַׁם בְּהַגְּרַ״א בְּצִיּוּנָיו תֵּבַת רַמְבַ״ם [וּמַה שֶּׁהִשִּׂיג הָאֶלְיָה רַבָּה (סק״ג) עַל הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״א), וְכָתַב דְּהַגְּהַת אֲשֵׁרִ״י לֹא כְּנִרְאֶה לְעִנְיַן קַאי עַל מַיִם הַנּוֹבְעִין, הָעִקָּר כְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם לְהַמְעַיֵּן הַיֵּטֵב, דְּאִלּוּ הָיָה דְּבָרָיו עַל מַיִם הַנּוֹבְעִין לֹא שַׁיָּךְ מַה דְּמְסַיֵּם עַל זֶה דְּחָפְצֵי הֶפְקֵר וְכוּ׳, דְּשָׁם אֲפִלּוּ בְּמַעְיַן שֶׁשִּׁיּוּךְ לְבָעָלִים גַּם כֵּן קַיְימָא לָן דְּהוּא כִּרְגְלֵי הַמְמַלֵּא].

(ג) מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״א), וְכֵן מְצַדֵּד הַפְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״א): (ד) וּמְבֹאָר שָׁם בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב (סק״א) דְּדְוָקָא עִיר, אֲבָל עַכּוּ״ם יְחִיד אֵינוֹ אוֹסֵר מִשּׁוּם דַּעְתָּהּ, וּבְיִשְׂרָאֵל יְחִיד מֻצְנָע דְּאוֹסֵר. וְאֵינוֹ בָּרוּר, דְּיֵשׁ לוֹמַר דְּעַל כָּרְחָךְ לֹא אָמְרִינַן הָאי סְבָרָא לְאָסֵר מִשּׁוּם דַּעְתָּם עֲלֵיהֶם וְקָנוּ שְׁבִיתָה אֶלָּא גַּבֵּי עִיר שְׁלֵמָה, אֲבָל לֹא בְּיָחִיד, כֵּיוָן דִּבְעָצְמָם הָלְאָ אֵין שַׁיָּךְ לְאוֹתוֹ יָחִיד, דְּהֶפְקֵר הוּא, וּבוֹר שֶׁל הֶפְקֵר הָלְאָ קַיְימָא לָן דְּהוּא כִּרְגְלֵי הַמְמַלֵּא, וְלֹא נִזְקַק בְּשׁוּם מָקוֹם דְּאִם הַבּוֹר

(ה) מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״א), וְכֵן מְצַדֵּד הַפְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״א): (ו) וּמְבֹאָר שָׁם בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב (סק״א) דְּדְוָקָא עִיר, אֲבָל עַכּוּ״ם יְחִיד אֵינוֹ אוֹסֵר מִשּׁוּם דַּעְתָּהּ, וּבְיִשְׂרָאֵל יְחִיד מֻצְנָע דְּאוֹסֵר. וְאֵינוֹ בָּרוּר, דְּיֵשׁ לוֹמַר דְּעַל כָּרְחָךְ לֹא אָמְרִינַן הָאי סְבָרָא לְאָסֵר מִשּׁוּם דַּעְתָּם עֲלֵיהֶם וְקָנוּ שְׁבִיתָה אֶלָּא גַּבֵּי עִיר שְׁלֵמָה, אֲבָל לֹא בְּיָחִיד, כֵּיוָן דִּבְעָצְמָם הָלְאָ אֵין שַׁיָּךְ לְאוֹתוֹ יָחִיד, דְּהֶפְקֵר הוּא, וּבוֹר שֶׁל הֶפְקֵר הָלְאָ קַיְימָא לָן דְּהוּא כִּרְגְלֵי הַמְמַלֵּא, וְלֹא נִזְקַק בְּשׁוּם מָקוֹם דְּאִם הַבּוֹר

שַׁעַר הַצִּיּוּן

הוּא סְמוּךְ לְאֵיזֶה יָחִיד דְּיִשְׁתַּנֶּה דִּינוֹ: (ה) רַשׁ״י וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים. וְהוּא הַדִּין לְמֵעְיָנוֹת הַנּוֹבְעִין, גַּם כֵּן בְּכְלָל נְיָדֵי הֵם, כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים: (ו) פּוֹסְקִים:

א (ז) רַשׁ״י (מב. ד״ה מהלך): (ז) רַשׁ״י (שם), וְהָעִתִּיקוּ הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (ז) וְאַף דְּאִם נַעֲשׂוּ הַמְּחִיצוֹת בְּמֵזִיד אֵין נֶחְשָׁבִין מְחִיצוֹת רַק לְחֻמְרָא, כָּאן שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל יְדֵי עַכּוּ״ם, כְּמוֹ שֶׁנַּעֲשׂוּ בְּשׁוֹגֵג דְּמִיָּא [רַבֵּנוּ יוֹנָתָן (יא. ד״ה שבת)]:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] בשו״ע הרב (ס״א) הָעִתִּיק כְּפסק השו״ע שצריך לעשות מחיצה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

(ח) לְטַלְטֵל מַמָּשׁ חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת, (ט) אֲסוּר אֲפִלּוּ (ג) תּוֹךְ אַלְפַּיִם) (בית יוסף בשם תוספות (מכ ד"ה ומעלטל), הגהות אשירי פרק מי שהוציאוהו (פ"ד סי' ג)):

תד דִּין אִם יֵשׁ תְּחוּמִין לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א א[הַמְהַלֵּךְ חוּץ לַתְּחוּם (א) לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים, כְּגוֹן (ב) שֶׁקָּפַץ עַל גַּבֵּי עַמּוּדִים שֶׁגְּבוֹהִים עֲשָׂרָה (ג) * וְאֵין בְּכָל אֶחָד מֵהֶם (ד) אַרְבָּעָה טְפָחִים עַל אַרְבָּעָה טְפָחִים, הֲרֵי זֶה סָפֵק אִם יֵשׁ תְּחוּמִין לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה אוֹ לָאו, ב[וּמֻתָּר שֶׁיִּהְיֶה (ה) בִּדְרַבָּנָן, יִהְיֶה סָפֵקוֹ לְהָקֵל. הַגָּהּ: מִיהוּ אִם הָיָה הוֹלֵךְ (ו) בְּדָרָךְ זֶה אוֹ עַל יְדֵי קְפִיצַת שֵׁם מִתּוֹךְ שְׁנַיִם עָשָׂר מִיל חוּץ לִשְׁנַיִם עָשָׂר מִיל, אָזְלִינַן לְחֻמְרָא (ז) * לְמַאן דְּאָמַר תְּחוּמִין שְׁנַיִם עָשָׂר מִיל חוּץ לִשְׁנַיִם עָשָׂר מִיל הֲוָיִין דְּאוֹרַיְתָא (דעת עצמו ותשובת רמב"ם (מובאת בכלבו סי' נה, ועיין שו"ת הרמב"ם סי' שפ-שי)). (ח) * ג[וְהוֹאִיל וְאֵין (ט) בַּיָּמִים וּבַנְּהָרוֹת אֲסוּר תְּחוּמִין דְּאוֹרַיְתָא לְדִבְרֵי הַכֹּל, לְפִי שֶׁאֵינָם דּוֹמִין לְדִגְלֵי מִדְבָּר, (ט) ד[מִי שֶׁבָּא בִּסְפִינָה בְּשַׁבָּת בְּשַׁבָּת. אֵין רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁנִּכְנַס בִּסְפִינָה בְּשַׁבָּת, דְּאִי הָכִי הֲלֹא הָיָה בְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת בַּיַּבָּשָׁה וְקָנָה שָׁם שְׁבִיתָה, וְאָסוּר לֵירֵד מֵהַסְּפִינָה

א א בְּצֵיאָ בְּמֻקָּף דַּף מ"ג (ע"א) וְלֹא נִפְשְׁטָא, וּכְתָבָה רַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק כ"ז מֵהִלְכוֹת שַׁבָּת (ה"ג). ב הָרַב הַמַּגִּיד שָׁם (סכ"ז ה"ב) בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת הָרַמְבַּ"ם. ג שָׁם וְשָׁם. ד רַמְבַּ"ם (בשו"ת סי'

שח) וְהָרַמְבַּ"ן (עירובין מג.) וְהָרַשְׁבָּ"א (עבודת הקודש ש"ד סי' ח), מַפְתְּחוֹתֵיהֶן דְּעֲרוּבִין מ"א (ע"ב) בְּמַעֲשֶׂה דְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹקֵי לָהּ שָׁם בַּגְּמָרָא (מג.) בְּמֵהִלְּכָת לְמַשָּׂה מַעֲשָׂרָה.

בֵּאוּר הַיּטֵב

(ג) **תּוֹךְ אַלְפַּיִם.** כֵּיוָן דְּאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְטַלְטֵל חוּץ לְאַלְפַּיִם, בְּתוֹךְ אַלְפַּיִם נַמִּי אָסוּר, דְּנִפְרָצָה בְּמִלּוּאָהּ לְמָקוֹם הָאָסוּר. וְט"ז (סק"ב) חוֹלֵק וּפָסַק כְּרַשְׁ"י (מב. ד"ה ומטלטל), דְּתוֹךְ אַלְפַּיִם מַתָּר לְטַלְטֵל כְּדַרְכּוֹ, עַיֵּן שָׁם:

א (ט) **בַּיָּמִים.** אֲפִלּוּ חוּץ לִשְׁנַיִם עָשָׂר מִיל אֵינָן דְּאוֹרַיְתָא, לְפִי שְׁאֵינָן דּוֹמִין

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שצ"ז סָעִיף ג': (ח) **לְטַלְטֵל מַמָּשׁ.** כְּאוֹרְחֵיהּ שֶׁלֹּא עַל יְדֵי זְרִיקָה:

(ט) **אָסוּר וְכוּ'.** וְהַטַּעַם, דְּכֵיוָן דְּאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְטַלְטֵל חוּץ לְאַלְפַּיִם אֶלָּא עַל יְדֵי זְרִיקָה, דְּאִי אֶפְשָׁר לוֹ לַהֲלֹךְ שָׁם, תּוֹךְ אַלְפַּיִם שֶׁלּוֹ נַמִּי אָסוּר לְטַלְטֵל כְּאוֹרְחֵיהּ, מִשּׁוּם דְּאַלְפַּיִם שֶׁלּוֹ נִפְרָץ בְּמִלּוּאָהּ לְמָקוֹם הָאָסוּר לוֹ בְּטַלְטוּל כְּאוֹרְחֵיהּ. וְדַע, דְּרֹב (ז) הַפּוֹסְקִים חוֹלְקִים עַל זֶה, וּסְבִירָא לְהוּ דְּתוֹךְ אַלְפַּיִם אַף בְּטַלְטוּל כִּי אוֹרְחֵיהּ מַתָּר, דְּלֹא מִקְרֵי פָּרוּץ לְמָקוֹם הָאָסוּר, דְּמָקוֹם הַמַּתָּר הוּא בְּעַצְמָם, וְרַק מִפְּנֵי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לֵילֵךְ לְשָׁם שֶׁהוּא חוּץ לְאַלְפַּיִם אֵין לוֹ עֵצָה לְטַלְטֵל לְשָׁם כִּי אִם עַל יְדֵי זְרִיקָה, וְכֵן הִסְכִּימוּ (ה) הָאַחֲרוֹנִים:

א (א) **לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים.** דְּכָל לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה אֵינוֹ מָקוֹם הִלּוּךְ, דְּעִקַּר מָקוֹם הִלּוּךְ עַל הָאָרֶץ הִיא, אוֹ עַל כָּל פָּנִים בְּתוֹךְ עֲשָׂרָה דְּחָשִׁיב נַמִּי כְּהִלּוּךְ עַל הָאָרֶץ, וְנִסְתַּפְּקוּ חֲז"ל אִם שִׁעוּר בָּזֶה אִסּוּר תְּחוּמִין: (ב) **שֶׁקָּפַץ וְכוּ'.** וְהוּא הַדִּין בְּהִלּוּךְ בָּאֲוִיר עַל יְדֵי שָׁם, וּכְדִלְקַמְּיהּ: (ג) **וְאֵין וְכוּ'.** דַּהֲרֵי הוּא (ו) כְּאִלּוּ הוֹלֵךְ בָּאֲוִיר, אֲבָל אִם הָיָה בָּהֶם אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה דְּנִיחָא תַּשְׁמִישְׁתֵּיהּ לְהִלּוּךְ, חָשׁוּב (ז) כְּמְהַלֵּךְ עַל הָאָרֶץ וּפְשִׁיטָא דְּאִסּוּר תְּחוּמִין נוֹהֵג שָׁם. וַאֲפִלּוּ אִם הָיָה רַק עֲמוּד אֶחָד שֶׁל אַרְבָּעָה טְפָחִים, מִקְצָתוֹ בְּתוֹךְ תְּחוּמוֹ וּמִקְצָתוֹ חוּץ לְתְחוּמוֹ, אָסוּר לָצֵאת מֵרֹאשׁ אֶחָד לְרֹאשׁ הַשֵּׁנִי [רַשְׁ"י (מג. ד"ה בעמוד)]: (ד) **אַרְבָּעָה טְפָחִים עַל אַרְבָּעָה טְפָחִים.** הָא אִם הָיָה מִצַּד אֶחָד פָּחוֹת מֵאַרְבָּעָה טְפָחִים, (ג) אַף אִם הָיָה אָרֹךְ הַרְבֵּה, לֹא נִיחָא תַּשְׁמִישְׁתֵּיהּ וְגַם כֵּן בִּכְלַל סָפֵק הוּא:

(ה) **בִּדְרַבָּנָן.** כְּגוֹן חוּץ לִתְחוּם דְּאַלְפַּיִם אַמָּה עַד שְׁנַיִם עָשָׂר מִיל, שֶׁהוּא לְכָלֵי עַלְמָא מִדְּרַבָּנָן: (ו) **בְּדָרָךְ זֶה.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, עַל יְדֵי עַמּוּדִים: (ז) **לְמַאן דְּאָמַר כוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, לְהַפּוֹסְקִים דְּנָקְטֵי לַהֲלָכָה כְּהַיְרוּשַׁלְמִי דְּחוּץ לִשְׁנַיִם עָשָׂר מִיל הֲוָיִין דְּאוֹרַיְתָא, וְיָלְפִינַן זֹאת מִקְּרָא (שמות טז כט) דְּ'אַל יֵצֵא אִישׁ מְמְּקוֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי', וּמָקוֹם זֶה הוּא חוּץ לִשְׁנַיִם עָשָׂר מִיל, כְּנֶגֶד מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל. וּמִדִּבְרֵי הַמְחַבֵּר שֶׁכָּתַב 'וּמַה שֶּׁיִּהְיֶה בִּדְרַבָּנָן' וְכוּ', מַשְׁמַע שֶׁמְּצַדֵּד כֵּן לַהֲלָכָה לְהַחְמִיר בַּיַּבָּשָׁה בְּחוּץ לִשְׁנַיִם עָשָׂר מִיל אֲפִלּוּ בִּלְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה שֶׁהוּא סָפֵק דְּאוֹרַיְתָא, וּבְבֵאוּר הַגְּרָ"א נוֹטֶה דַּעְתּוֹ לְהַפּוֹסְקִים דִּלְעוֹלָם הוּא דְּרַבָּנָן: (ח) **וְהוֹאִיל וְאֵין בַּיָּמִים וּבַנְּהָרוֹת וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, אֲפִלּוּ חוּץ לִשְׁנַיִם עָשָׂר מִיל אֵינָן דְּאוֹרַיְתָא, לְפִי שֶׁאֵין דּוֹמִין וְכוּ', דִּלְמַאן דְּאָמַר דְּאוֹרַיְתָא, מִמִּדְבָּר יִלְפִינַן כַּנַּ"ל, וְהַלֵּיכְתָן בְּמִדְבָּר הָיָה בַּיַּבָּשָׁה וְלֹא בַּמַּיִם, וְלָכֵן מִקִּילִינַן בָּהוּ לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה: (ט) **מִי שֶׁבָּא בִּסְפִינָה בְּשַׁבָּת.** אֵין רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁנִּכְנַס בִּסְפִינָה בְּשַׁבָּת, דְּאִי הָכִי הֲלֹא הָיָה בְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת בַּיַּבָּשָׁה וְקָנָה שָׁם שְׁבִיתָה, וְאָסוּר לֵירֵד מֵהַסְּפִינָה

בֵּאוּר הַלָּכָה

א * **וְאֵין בְּכָל אֶחָד מֵהֶם אַרְבָּעָה טְפָחִים וְכוּ'.** עַיֵּן בִּלְקוּטֵי חֲתָם סוֹפֵר חֵלֶק שִׁשִּׁי סִימָן צ"ז **בַּעֲגָלוֹת הַהוֹלְכִים עַל יְדֵי קְטוֹר [שֶׁנִּקְרָא אייזי"ן בַּא"ן]**, דְּאֵין לַיָּשֵׁב עֲלֵיהֶם **בְּשַׁבָּת, וְגַם בָּעֶרֶב שַׁבָּת אָסוּר אִם יוֹדֵעַ שֶׁיִּסַּע בְּשַׁבָּת, מִשּׁוּם תְּחוּמִין**, וְעַיֵּן שָׁם עוֹד טַעַם. וְכֵן כָּתַב **בְּתְשׁוּבוֹת מַהֲרִי"א חֵלֶק א' סִימָן נ"ח דְּעַל הָעֲגָלוֹת שֶׁקּוֹרִין אַיְזִינְבַּאהְ"ן בְּכָל עִנְיָן אָסוּר**, וְכֵן כָּתַב בְּסֵפֶר כְּלָכָלַת שַׁבָּת (דיני מלאכת שבת סק"ט);

* **לְמַאן דְּאָמַר וְכוּ'. וְעַד, דִּלְעִנְיַן הוֹצָאָה בְּהֶמְתּוֹ אוֹ כֵּלָיו חוּץ לִשְׁנַיִם עָשָׂר מִיל, כָּתַב בְּכְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה** (סי' שצז בהג"ה בית יוסף) **דְּיֵשׁ מְחֻלָּקֶת בָּזֶה, הָרַלְבַּ"ח** (סי' כח) **כָּתַב דְּבָזֶה לְכֵלִי עַלְמָא מִדְּרַבָּנָן, וְהָרַ"מ אַלְשְׁקַר** (סי' מא) **סוֹבֵר דְּהוּא דְּאוֹרַיְתָא**, וְהָעִתּוּרֵי תּוֹרָה הַמְּגִן אַבְרָהָם (סק"א). וּבְתִשְׁבִּי הָרַמְבַּ"ן לְעַרוּבִין אֵיתָא דִּלְמַאן דְּאָמַר תְּחוּמִין דְּשְׁנַיִם עָשָׂר מִיל הוּא דְּאוֹרַיְתָא, אַף כָּלֵיו הוּא דְּאוֹרַיְתָא. **וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דְּיֵשׁ לְהַקֵּל בָּזֶה בִּלְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה, דַּהֲלֹא עֶצֶם תְּחוּם דְּשְׁנַיִם עָשָׂר מִיל וּלְמֶטָּה מֵעֲשָׂרָה, אַף בְּאָדָם לְהַרְבֵּה פּוֹסְקִים אֵינוֹ אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן:**

* **וְהוֹאִיל וְאֵין בַּיָּמִים וּבַנְּהָרוֹת וְכוּ'.** וְכָתַב בְּחִדּוּשֵׁי הַגָּאוֹן רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר בְּשֵׁם הָרַב הַמַּגִּיד (שבת פכ"ז ה"ג), **וְהוּא הַדִּין דְּאֵין לָנוּ עֵצוֹת כְּלָל תְּחוּמִין דְּאוֹרַיְתָא, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, וְכֵן כָּתַב הַגְּרַ"ז** (ס"ב). **אָכֵן בְּאֶמֶת קָשֶׁה לוֹמַר כֵּן, וְאַדְרַבָּה מִפְּתִימַת הַמְחַבֵּר שֶׁלֹּא זָכַר כְּלָל בְּרִמְלִית רַק יַמִּים וּנְהָרוֹת, מַשְׁמַע דְּדַוְקָא יַמִּים וּנְהָרוֹת שֶׁאֵינָן מְקוֹם הִלּוּךְ כְּלָל**, וְכֵן מִדְּכָתַב הָרַשְׁ"א בְּהַגָּ"ה 'מֵיהוּ אִם הָיָה הוֹלֵךְ וְכוּ' לְמַאן דְּאָמַר תְּחוּמִין דְּאוֹרַיְתָא', מַשְׁמַע דַּגַּם לְדִידָן אֵיכָא תְּחוּמִין דְּאוֹרַיְתָא, וַהֲלֹא לְדַעַת אֵיזֶה אַחֲרוֹנִים הָרַשְׁ"א הוּא מִן הָעוֹמְדִים בְּשִׁיטָה זוֹ דִּבְיַמִּינוּ לֵיכָא רְשׁוּת הָרַבִּים, עַיֵּן בְּסִימָן (רמ"ו) [שמ"ו], וְעַל כָּרְחָךְ דְּאֵין מְחֻלָּק בָּזֶה. וּבָאֶמֶת עִקַּר סְבָרָא זוֹ, אַף שֶׁנִּוְבַּעַת מִדִּבְרֵי הָרַמְבַּ"ם בְּתִשׁוּבָה (סי' שח-ש), מִכָּל מָקוֹם קָשֶׁה לְהַלָּמָה, שֶׁהֲרֵי בַּשַּׁ"ס (סוטה כו:) אֵיכָא מַאן דְּאָמַר דִּסְכִירָא לֵיהּ אַלְפַּיִם נַמִּי דְּבַר תּוֹרָה, וְיָלִיף לָהּ מִמִּגְרַשֵּׁי הָעִיר אֶלֶף לְמִגְרָשׁ וְאֶלֶף לְתְחוּם, וְהָתָם בְּוַדַּאי לֹא הֲוֵי אֶלָּא בְּרִמְלִית, דְּאֶלֶף הַשֵּׁנִי שֶׁהָיָה שָׂדֶה לִבְהֶמְתּוֹ בְּוַדַּאי אֵינוֹ רְשׁוּת הָרַבִּים, וַאֲפִלּוּ הָכִי לְרַבִּי עֲקִיבָא לוֹקִין עָלָיו בְּיָצָא לְחוּץ מִן הַשָּׁעוּר הַזֶּה, וְאִם כֵּן כְּמוֹ כֵן לְדִידָן דְּדַוְקָא שְׁנַיִם עָשָׂר מִיל מִן הַתּוֹרָה בְּוַדַּאי אֲפִלּוּ אִם הָיוּ שְׁנַיִם עָשָׂר מִיל בְּרִמְלִית אַף עַל פִּי כֵן אֵיכָא אִסּוּר דְּ'אַל יֵצֵא'. וְכֵן מוּכָח מִרַמְבַּ"ן בְּסוּגְיָן דַּף מ"ג דְּלֹא סְבִירָא לֵיהּ כְּסִכְרָת הָרַמְבַּ"ם, וְאַף עַל פִּי שֶׁבְּעִקַּר הַדִּין כֵּנוּ גַּם כֵּן לְדִבְרֵי הָרַמְבַּ"ם בְּתִשׁוּבָה וְזֶה לְשׁוֹנוֹ שָׁם: וְאֵין אֲנִי קוֹרֵא בָּזֶה 'אַל יֵצֵא אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ' כֵּיוָן שֶׁלֹּא הָלַךְ שְׁלֹשׁ פַּרְסָאוֹת בְּרִגְלָיו, שֶׁהֲרֵי הִלּוּךְ הַסְּפִינָה אֵינוֹ קְרוּי הִלּוּךְ כְּלָל, וּתְמַהּ עַל עַצְמָךְ, הוּא יוֹשֵׁב בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד שֶׁלּוֹ שֶׁהַסְּפִינָה רְשׁוּת הַיָּחִיד הִיא וְכוּ', וַאֲפִלּוּ חוֹשֵׁשׁ לוֹ מִשּׁוּם מְהַלֵּךְ שְׁלֹשׁ פַּרְסָאוֹת, אֵיהוּ מַיְנַח נַיְיחַ וּסְפִינָה הוּא דְּקָא מְסַגְּיָא וְכוּ' עַיֵּן שָׁם. הֲרֵי דְּלֹא קָאֲתֵי עֲלָהּ רַק מִשּׁוּם שֶׁאֵינוֹ הוֹלֵךְ, הָא אִלּוּ הָלַךְ בְּרִגְלָיו בַּמַּיִם שְׁנַיִם עָשָׂר מִיל, הוּא דְּאוֹרַיְתָא לְמַאן דְּאָמַר שְׁנַיִם עָשָׂר מִיל דְּאוֹרַיְתָא, וְכָל שֶׁכֵּן בִּכְרִמְלִית בַּיַּבָּשָׁה. **וְאִם כֵּן אַף שֶׁנִּנְקַט לְהַקֵּל בַּמַּיִם בְּכָל גְּוָנֵי אֲפִלּוּ בְּהוֹלֵךְ בִּרְגְלָיו וּמִשּׁוּם דְּאֵינוֹ דּוֹמֶה לְדִגְלֵי מִדְבָּר כְּלָל, אֲבָל עַל כָּל פָּנִים בַּיַּבָּשָׁה**

א א בְּצֵיאָ בְּמֻקָּף דַּף מ"ג (ע"א) וְלֹא נִפְשְׁטָא, וּכְתָבָה רַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק כ"ז מֵהִלְכוֹת שַׁבָּת (ה"ג). ב הָרַב הַמַּגִּיד שָׁם (סכ"ז ה"ב) בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת הָרַמְבַּ"ם. ג שָׁם וְשָׁם. ד רַמְבַּ"ם (בשו"ת סי'

(ז) רַשְׁ"י (מב. ד"ה ומטלטל) וְרַבֵּנוּ יוֹנָתָן (יא. ד"ה שבת) וְאוֹר זָרוֹעַ (ח"ב הל' ערובין סי' קמד) וְרִיטְבָ"א (מב.) וְרַבֵּנוּ יְרֻחָם (נתיב יב חלק יח), וּבְפֵרוּשׁ רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל (מב:) מוּכָח גַּם כֵּן דְּסָבַר הָכִי, עַיֵּן שָׁם בְּסוֹף הַסּוּגְיָא. וּבְאַלִּיָּה רַבָּה (סק"א) הֵבִיא בְּשֵׁם הַפְּרִישָׁה (סק"א) דְּגַם מִסְתִּימַת הָרא"ש וְהַשּׁוּר מִשְׁמַע כֵּן, וְכֵן כָּתַב הַגְּרָ"א בְּבֵאוּרוֹ, וְדַעַת הַהַגָּ"ה הוּא רַק דַּעַת הַתּוֹסָפוֹת (מב. ד"ה ומטלטל) וְהַגְּהוֹת אֲשֵׁרִ"י (פ"ד סי' ב): **(ז)** טַ"ז (סק"ב)

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah